

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМЦІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВНТУ

Булава Н. Ю.

канд. філол. наук, доцент,

викладач кафедри мовознавства

Вінницького національного технічного університету

м. Вінниця, Україна

З розвитком інтернаціоналізації освіти та навчання, все більше іноземних студентів приїжджає на навчання до України. Збільшення контингенту іноземних студентів спричинено тим, що це є джерелом доходу для університетів, а також є одним із важливих аспектів реалізації програми із міжнародної академічної мобільності, яка є пріоритетним напрямком національної освіти і науки останнім часом [1].

Актуальність дослідження зумовлено складністю соціокультурних процесів, що відбуваються в українському суспільстві під час розбудови відкритої держави. Для того, щоб сформувати позитивний імідж серед іноземців, з одного боку, Україна повинна гарантувати безпечність їх перебування на власній території, а з іншого – допомогти їм адаптуватися до українських соціокультурних цінностей. Сприяння соціокультурній адаптації студентів-іноземців дозволить суттєво наблизити їх до українського суспільства та після повернення на батьківщину, сформувати позитивний імідж України, як здатної забезпечити якісне навчання та ефективну співпрацю, що впливатиме на збільшення в подальшому кількості іноземних студентів.

Дослідження питань соціальної адаптації є в працях Е. Дюркгейма, П. Сорокіна, Т. Парсонса, Р. Мертона, М. Вебера, Дж. Міда, Ч. Кулі, П. Бергера і Т. Лукмана, Е. Гідденса, П. Штомпки та інших. Останнім часом в українській та російській соціології здійснюються активні спроби виробити новий підхід до проблеми міжкультурного спілкування (З. Гасанов, Н. Осипова, Є. Баграмов, Ю. Бромлей, Ф. Гороховський, М. Євтуха, Ю. Саєнко та інші). Разом із тим

багато вчених говорять про труднощі в соціальній оцінці соціокультурної адаптації, пов'язані, в першу чергу, зі складністю самого процесу [1].

Метою дослідження було виявлення соціокультурних особливостей адаптації іноземних студентів, які навчаються у Вінницькому національному технічному університеті.

Серед причин, за яких було обрано саме Державний ВНЗ «ВНТУ» для навчання називалися такі (за мірою зниження актуальності): престижність диплому, порада батьків, родичів, друзів, знайомих, гарні умови для проживання та навчання, рекомендація випускників цього ВНЗ, хороше ставлення до іноземних студентів, географічно зручне місце знаходження ВНЗ, вибір був випадковим, доступна вартість навчання, реклама ВНЗ.

Серед позитивів, на які посилаються студенти при рекомендації ВНЗ своїм знайомим – це легкість навчання.

За результатами дослідження досить високо іноземні студенти оцінюють деякі аспекти навчання у ВНТУ.

Щодо пропозицій до покращення процесу навчання в університеті, студенти-іноземці називали більшу увагу до іноземних студентів; гарне забезпечення підручниками. Більшість опитаних хотіли б, щоб заняття у нашому університеті велися іноземними мовами, зокрема: іспанською – 40 %, англійською – 6 % та португальською – 4 %.

У результаті дослідження з'ясувалося, що для студентів-іноземців важкою для розуміння є навчальна література та методичні посібники. Саме методичні посібники українською мовою не завжди сприймають іноземні студенти.

За специфікою проведення вільного часу можна визначити, якою мірою студенти-іноземці інтегровані до загального студентського життя університету та української спільноти загалом. Переважна більшість іноземних студентів вільний час проводить зі своїми земляками.

Те, що студенти іноземці проводять вільний час переважно у колі своїх земляків, пояснюють слабкою інтегрованістю в українське суспільство. Ця

ситуація, зумовлена тим, що більшість студентів не планує залишатися в Україні, а також мовним бар'єром та компактним проживанням іноземців. Зі збільшенням різниці культур, мов, зовнішнього вигляду громадян приймаючого середовища та іноземців зменшується міра інтеграції іноземців, знижується якість оволодіння мовою, вільне безпечне самопочуття; студенти українці втрачають можливості знайомства з іншою культурою, оволодіння іноземною мовою з її носіями [2].

Більшість іноземних студентів вважають, що їхні та українські традиції проведення вільного часу збігаються. У вільний час іноземні студенти (за мірою зниження актуальності): слухають музику, вчать (вчать мову, готуються до домашніх завдань, готують лабораторні, ходять на консультації до викладача, навчаються у бібліотеці), читають книги, ходять у кіно, гуляють, спілкуються з друзями, займаються спортом (футбол, баскетбол, фітнес, танці); Інтернет та телебачення, мандрують Україною, працюють. Відмінність же у проведенні вільного часу пояснюють різницею культурою та менталітетом.

Один із найбільш важливих показників якості життя в чужій країні – загальний рівень безпеки іноземців. Можна говорити про те, що студенти іноземці відносно безпечно почуваються у нашому університеті.

Більшість опитаних вважає, що їм легко буде знайти роботу на батьківщині з українським дипломом.

Ніхто не відзначив, що на батьківщині немає роботи зі спеціальності, яку отримує тут, що може свідчити про високий рівень свідомого раціонального вибору студентами іноземцями спеціальностей, за якими вони навчаються.

Студенти іноземці, які планують залишитися в Україні, переслідують такі цілі (за мірою зниження актуальності): хотів би продовжити навчання в Україні в аспірантурі; хотілося б певний час попрацювати в Україні за отриманою спеціальністю, щоб отримати виробничий досвід, який не отримав під час навчання; хотів би залишитися в Україні на постійне місце проживання.

Соціокультурна адаптація студентів-іноземців до освітнього простору ВНТУ є сукупністю складних, багатопланових процесів, що протікають на

різних рівнях соціальної організації і соціальних взаємодій. Покращення та врахування особливостей адаптації іноземних студентів повинно відбуватися через комплекс таких чинників, як психофізіологічних, навчально-пізнавальних, соціокультурних, побутових.

Ефективне вирішення проблем адаптації іноземних студентів сприятиме формуванню позитивного іміджу України в світовому інтелектуальному та політичному просторі.

Література:

1. Довгодько Т. Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища України / Т. Довгодько // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – № 2. – С. 114-120.
2. Мізюк В. М. Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища Івано-Франківського національного медичного університету / В.М. Мізюк // Галицький лікарський вісник. – 2014. – Т.21. – №1. – С.82 – 83.